

Налог којим се подржава функционисање Националне и универзитетске библиотеке Босне и Херцеговине и других установа културе од значаја за Босну и Херцеговину

Br. 02/24

Користећи се овлаштењима која су високом представнику дата чланом V Анекса 10 (Споразум о цивилној имплементацији Мировног уговора) Општег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини (у даљем тексту: Општи оквирни споразум), према којем је високи представник коначни ауторитет за тумачење наведеног Споразума о цивилној имплементацији Мировног уговора, и чланом II.1. (д) претходно наведеног Споразума, који од високог представника захтијева да олакша рјешавање било којих потешкоћа које се појаве у вези са цивилном имплементацијом Општег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини;

Позивајући се на став XI.2 Закључака Конференције за имплементацију мира одржане у Бону 9. и 10. децембра 1997. године, у којем је Савјет за имплементацију мира поздравио намјеру високог представника да употреби свој коначни ауторитет у земљи у вези с тумачењем Споразума о имплементацији цивилног дијела Мировног уговора, како би помогао у изналажењу рјешења за проблеме у складу с горе наведеним, “доношењем обавезујућих одлука, када то оцијени неопходним”, о одређеним питањима, укључујући и (према тачки (ц) става XI.2) “мјере којима се осигурава имплементација Мировног споразума на цијелој територији Босне и Херцеговине и

њених ентитета”;

Позивајући се такође на став 4 Резолуције 1174 (1998) Савјета безбједности Уједињених нација од 15. јуна 1998. године, према којем Савјет безбједности, у складу с поглављем VII Повеље Уједињених нација “... понавља да је високи представник коначни ауторитет за тумачење Анекса 10 о цивилној имплементацији Мировног уговора и да у случају спора може давати своја тумачења и препоруке, те доносити обавезујуће одлуке, како год оцијени да је неопходно, о питањима која је образложио Савјет за имплементацију мира у Бону 9. и 10. децембра 1997. године”;

Имајући у виду да, према члану I/1. Устава Босне и Херцеговине, Република Босна и Херцеговина наставља своје правно постојање као Босна и Херцеговина, те да се чланом 2. Анекса II Устава предвиђа да ће сви закони, прописи и судски пословници, који су на снази на територији Босне и Херцеговине у тренутку када Устав ступи на снагу, остати на снази у оној мјери у којој нису у супротности са Уставом док другачије не одреди надлежни орган власти Босне и Херцеговине;

Подсјећајући стога да, у складу с континуитетом правних прописа који је утврђен Уставом Босне и Херцеговине, након ступања на снагу Устава Босне и Херцеговине, седам установа културе од значаја за Босну и Херцеговину, то јест: Земаљски музеј Босне и Херцеговине, Историјски музеј Босне и Херцеговине, Национална и универзитетска библиотека Босне и Херцеговине, Музеј књижевности и позоришне умјетности Босне и Херцеговине, Библиотека за слијепе и слабовидна лица Босне и Херцеговине, Кинотека Босне и Херцеговине и Умјетничка галерија Босне и Херцеговине, настављају своје правно постојање као државне установе, те су закони којима се уређује оснивање наведених установа остали на снази и настављају да се примјењују (док другачије не одреде надлежни органи власти Босне и Херцеговине), те да је, сходно томе, Босна и Херцеговина и даље оснивач/власник ових установа, па је самим тим такође и у обавези да врши своје надлежности као оснивач/власник, укључујући и потребна именовања и

финансирање;

Констатујући да је, према члану 30. Закона о министарствима и другим органима управе Босне и Херцеговине, у року од шездесет дана од дана ступања на снагу овог закона, Савјет министара Босне и Херцеговине био обавезан да покрене поступак пред Парламентарном скупштином Босне и Херцеговине за доношење закона којим би се уредило питање наставка рада других установа, служби и тијела која су успостављена прописима Босне и Херцеговине и Републике Босне и Херцеговине, а која су обављала или обављају управне, стручне или друге послове из оквира надлежности Босне и Херцеговине или за потребе органа власти Босне и Херцеговине;

Констатујући такође да је Земаљски музеј Босне и Херцеговине основан 1888. године и да је касније обављао своје дјелатности у складу са Законом о Земаљском музеју (“Службени лист СР БиХ”, бр. 20/77) те да наставља са радом на основу Закона о музејској дјелатности (“Службени лист РБиХ”, бр. 13/93 и 13/94); **да је** Историјски музеј Босне и Херцеговине основан Законом о оснивању Музеја народног ослобођења (“Службене новине Федералне БиХ”, бр. 26/45), преименован и регистрован као Јавна установа Историјски музеј Босне и Херцеговине на основу судске одлуке Вишег суда у Сарајеву, и да наставља са радом на основу Закона о музејској дјелатности (“Службени лист РБиХ”, бр. 13/93 и 13/94); **да је** Национална и универзитетска библиотека Босне и Херцеговине основана Уредбом о Националној библиотеци Федералне БиХ (“Службени лист Федералне БиХ”, бр. 22/45) и да наставља са радом на основу Закона о библиотечној дјелатности (“Службени лист РБиХ”, бр. 27/95) као Национална и универзитетска библиотека; **да је** Музеј књижевности и позоришне умјетности Босне и Херцеговине основан у складу са Законом о музејима („Службени лист СРБиХ“, бр. 53/60) и да је касније наставио са радом на основу Закона о музеју књижевности, а потом и Закона о музеју књижевности и сценских умјетности (“Службени лист СРБиХ“, бр. 20/77), те да сада обавља своје дјелатности према Закону о музејској дјелатности (“Службени

лист РБиХ”, бр. 13/93 и 13/94); **да је** Библиотека за слијепа и слабовидна лица Босне и Херцеговине основана Одлуком Савеза слијепих СРБиХ, након што је Библиотека Савеза слијепих Југославије, која је основана 1954. године, расподијелила постојећи фонд књига на републичке и покрајинске савезе слијепих, и да наставља са радом на основу Закона о библиотеци за слијепа и слабовидна лица Републике Босне и Херцеговине (“Службени лист РБиХ”, бр. 9/95); **да** Кинотека Босне и Херцеговине фактички послује још од краја 70-их година, када се у оквиру Архива Босне и Херцеговине оснива одјељење кинотеке, које је потом издвојено из Архива БиХ као самостална установа на основу Закона о Кинотеци Босне и Херцеговине (“Службени лист РБиХ”, бр. 13/94); **и да је** Умјетничка галерија Босне и Херцеговине основана Одлуком Владе Народне Републике Босне и Херцеговине 1946. године, и да је наставила са радом на основу Закона о музејској дјелатности (“Службени лист РБиХ”, бр. 13/93 и 13/94).

Наглашавајући да се законима којим се дефинишу статус и опсег активности ових установа предвиђа да је тадашња Скупштина Републике Босне и Херцеговине једини орган овлаштен за остваривање права оснивача, тј. да је Република Босна и Херцеговина одређена као једини оснивач и власник ових установа, те да је Законом о установама (“Службени лист РБиХ”, бр. 6/92, 8/93 и 13/94) утврђено да је Влада РБиХ надлежна за именовање управних органа у наведеним установама културе;

С обзиром на то да све претходно наведене установе културе раде на очувању и промовисању културног наслеђа Босне и Херцеговине, што је кључни аспект националног културног идентитета и баштине државе, те да сходно томе чине саставни дио државности Босне и Херцеговине с кључном улогом у одржавању културне разноликости, јачању осјећаја припадности и очувању културне баштине за будуће генерације;

Свјестан да, упркос томе што су основане прописима Босне и Херцеговине на основу којих би требале постојати и функционисати, ове установе трпе посљедице политичких

опструкција које доводе у питање и ваљаност претходно споменутих прописа и способност надлежних органа власти да ријеше ово питање доношењем нових прописа којима би се осигурао њихов континуирани рад;

Имајући у виду да је тренутно стање у погледу руковођења овим установама алармантно и да представља непосредну пријетњу њиховом функционисању; те да ниједна од седам наведених установа тренутно нема ни надзорни нити управни одбор, те да шест њих има директоре које су именovala недржавна тијела, како би се превазишле препреке којима су непрестано изложени, а да подношењем оставке од стране њеног директора Национална и универзитетска библиотека Босне и Херцеговине више није у стању да обавља своје дјелатности;

Изражавајући жаљење због чињенице да се крше темељна права запослених, да је угрожено функционисање ЦОБИСС.БХ (скр. Кооперативни онлине библиографски систем и сервиси) тј. дигиталног система за претраживање и резервацију грађе у заједничком каталогу библиотека у Босни и Херцеговини и у каталозима појединачних библиотека, те да Национална и универзитетска библиотека Босне и Херцеговине, као Национални ИССН центар, није у могућности издавати ИССН кодове за идентификацију сваке серијске публикације, ИСБН идентификаторе за књиге, као и ИСМН бројеве за музичка издања;

Свјестан да тренутно стање може онемогућити рад издавача, угрозити академску заједницу и пореметити функционисање осталих 78 библиотека широм Босне и Херцеговине, те зауставити израду националних библиографија, које су кључни показатељи духовног, културног, научног и образовног развоја земље, који одражава ниво научног напретка и представља основно средство за очување културне баштине и знања о цјелокупном националном културном благу;

Констатујући да Национална и универзитетска библиотека посједује Специјалне збирке које су одлуком Комисије за очување националних споменика проглашене Националним

спомеником Босне и Херцеговине;

Увјерен стога у хитну потребу да се овласти неко од високопозиционираних запосленика наведене установе да привремено врши дужност директора док установе Босне и Херцеговине не испуне своје обавезе према овој и другим установама културе од значаја за Босну и Херцеговину;

Узимајући у обзир, имајући у виду и констатујући све претходно наведено, високи представник овим доноси сљедећи налог:

НАЛОГ

којим се подржава функционисање Националне и универзитетске библиотеке Босне и Херцеговине и других установа културе од значаја за Босну и Херцеговину

Члан 1.

Изузетно од одредби мјеродавних закона, Савјет министара Босне и Херцеговине ће овластити запосленика Националне и универзитетске библиотеке Босне и Херцеговине да привремено врши дужности директора ове установе, до именовања управних органа и коначног именовања директора у складу са законима Босне и Херцеговине.

Члан 2.

1. Уколико запосленик Националне и универзитетске библиотеке Босне и Херцеговине не буде овлаштен да врши дужности директора ове установе у складу с чланом 1. овог Налога у року од седам (7) дана од дана ступања на снагу овог Налога, руководица Сектора набавке, обраде, периодике и службених публикација сматраће се овлашћеним за вршење специфичних послова у име установе, а који иначе спадају у надлежност директора.
2. Израз *специфични послови* у смислу става (1) овог члана подразумијева оне послове који су неопходни за свакодневно руковођење установом или за спречавање

настанка штете за установу. То између осталог подразумијева и одобравање исплате средстава за покриће трошкова установе, одобравање исплате плата и доприноса за запосленике установе, као и подношење пројектних приједлога ради обезбјеђења финансијских средстава потребних за унапређење рада установе, али не представља пуни опсег овлаштења која иначе припадају позицији директора установе.

Члан 3.

1. Поступак давања овлаштења како је утврђен у члану 1. овог Налога примјењиваће се на сваки случај настанка упражњене позиције директора у установи културе од значаја за Босну и Херцеговину, а овлаштење остаје на снази све док не буду именовани управни органи тих установа, укључујући и коначно именовање директора у складу с мјеродавним законима.
2. У случају да Савјет министара Босне и Херцеговине не поступи у складу с одредбама става (1) овог члана у року од седам дана од настанка упражњене позиције директора релевантне установе из става (1) овог члана, замјеник/помоћник директора сматраће се овлашћеним за обављање специфичних послова предвиђених у члану 2. став (2) овог Налога. Уколико у установи не постоји замјеник/помоћник директора или замјеник/помоћник директора није у могућности или не жели да извршава те послове, овлашћеним ће се сматрати највише рангирани запосленик релевантне установе који је задужен за финансије, односно ако ни такво лице није на располагању или није у могућности или не жели да извршава те послове, овлашћеним за вршење наведених специфичних послова ће се сматрати запосленик установе задужен за правне, административне или сродне послове.
3. У установе културе од значаја за Босну и Херцеговину из става (1) овог Налога се убрајају: Земаљски музеј Босне и Херцеговине, Историјски музеј Босне и Херцеговине,

Национална и универзитетска библиотека Босне и Херцеговине, Музеј књижевности и позоришне умјетности Босне и Херцеговине, Библиотека за слијепа и слабовидна лица Босне и Херцеговине, Кинотека Босне и Херцеговине и Умјетничка галерија Босне и Херцеговине.

Члан 4.

Овлаштење из чланова 1, 2 и 3 овог Налога остаје на снази до доношења другачије одлуке од стране Савјета министара Босне и Херцеговине којом ће се овластити друго лице и одредити његов опсег овлаштења, или до коначног именовања управних органа установе, укључујући и коначно именовање директора.

Члан 5.

Сви акти, радње и кораци неопходни како би се запосленику овлашћеном према члановима 1, 2 и 3 овог Налога омогућило да обавља послове у складу с чланом 2, став (2) овог Налога овим путем се сматрају донесеним односно предузетим, а способност овлашћеног запосленика да испуњава свој мандат биће признате од стране свих установа укључујући и комерцијална правна лица, на основу идентификационог документа дотичног запосленика и рјешења о именовању на наведену позицију у установи културе од значаја за Босну и Херцеговину.

Члан 6.

Овим Налогом се не прејудицирају правни прописи чије је доношење хитно потребно ради ажурирања прописа који се односе на статус установа културе од значаја за Босну и Херцеговину. Сходно томе, у року од 60 дана од дана ступања на снагу овог Налога, надлежни органи Босне и Херцеговине, а нарочито Савјет министара Босне и Херцеговине, дужни су поднијети приједлог(е) закона Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине, којим ће се, између осталог, уредити управљање и финансирање установа културе од значаја за Босну и Херцеговину.

Члан 7.

Овај Налог доноси се на основу међународног мандата високог представника и не доноси се супституисањем било којег домаћег органа власти. Налог ће имати првенство у односу на било које неконзистентне одредбе било ког закона, прописа или акта, било постојећег, било будућег. Овај налог непосредно се примјењује и није потребна ниједна додатна радња ради осигурања његовог правног дејства.

Члан 8.

1. Овај Налог ступа на снагу одмах и објављује се на службеним интернет страницама Канцеларије високог представника.
2. Овај налог објављује се одмах у “Службеном гласнику Босне и Херцеговине”.

Сарајево, 21. новембар 2024.

Кристијан Шмит

Високи представник